

Podle I. novely byl stát povinen poskytovat po dobu 10 let od její účinnosti příspěvek 90.000.000 K ročně. Následkem státoprávních změn bylo třeba určit znovu výši tohoto příspěvku; nebylo lze však tak učiniti definitivně, zvláště také proto, že dosud není znám konečný obsah úmluv o vypořádání na poli sociálního pojištění mezi Říší a vládou Protektorátu Čechy a Morava, mezi Říší a Slovenskem a mezi Říší a Uhrami. Bylo proto třeba svěřiti tuto úpravu uspořádání administrativnímu, k němuž se zmocňuje ministerstvo veřejných prací v dohodě s ministerstvem financí. Toto ustanovení platí zpětně od 1. listopadu 1938.

Poněvadž Ústřední bratrská pokladna vydává za přestupující pojištění převodní částky podle pojišťovacího zákona, bylo doplněno také ustanovení čl. II., § 1, odst. 2. tak, že příspěvková doba, získaná u Ústřední bratrské pokladny placením příspěvků po 29. února 1940, počítá se pro stanovení převodní částky podle třídy F invalidního pojištění. Změny, nastalé v pojišťovacím zákoně od 1. července 1936 neplatí, pro zajištění Ústřední bratrské pokladny u Ústřední sociální pojišťovny.

Zavedení nových tříd v invalidním a starobním pojištění vyřadalo si doplnění také čl. V. I. novely o pojištění osob zaměstnaných v nehornických podnicích tak, že do třídy E budou zařaďováni pojištěnci, kteří jsou v nemocenském pojištění ve tř. XIII. a XIV. a do tř. F pojištěnci, jež jsou v nemocenském pojištění ve tř. XV.

Také vyrovnávací příspěvek podnikatelů byl upraven a činí za každý příspěvkový den rozdíl mezi částkou K 2.05 a částí pojistného, připadající na podnikatele podle pojišťovacího zákona.

V oboru nemocenského pojištění prováděného revírními bratrskými pokladnami byly zavedeny pro obor hornického pojištění další dvě povinné třídy. Pro pojištěnce, jejichž pracovní výdělek převyšuje denně 37.50 K a nepřesahuje 40.50 K, zavádí se třída XIV. s průměrným pracovním výdělkem 39.— K denně a s denním nemocenským 26.— K, a pro pojištěnce, jejichž pracovní výdělek převyšuje denně 40.50 K, zavádí se tř. XV. s průměrným pracovním výdělkem 42.— K denně a s denním nemocenským 28.— K.

Nová úprava nabyla účinnosti — až na dvě výjimky shora zmíněné — dne 1. března 1940. Platí také pro důchody, které napadly před tímto datem. Důchodci, kteří již v únoru 1940 dostávali důchod, dostali březnovou splátku vyplacenu dvakrát; zvýšený důchod obdrželi až od splátky červnové. Naproti tomu u těch pojištěnců, kde důchod náleží sice ode dne před 1. březnem 1940, kde však nebyl do konce února vyměřen, bude přiznán a vyplacen zvýšený důchod již od splátky březnové. Tito důchodci tedy neobdrželi březnovou splátku dvakrát. Opravné prostředky proti nově vyměřeným provisím nejsou přípustny proto, že početní chyba je při kontrolním systému Ústřední bratrské pokladny téměř vyloučena. Upozornil-li by důchodce na početní chybu a pod., je samozřejmé, že by byla opravena. Jednorázové dávky, napadlé před 1. březnem 1940 nebudou doplacený.

Několik poznámek k zákonu o ochraně nájemníků s hlediska soudní příslušnosti.

Dr. Mojmír K u s á k.

S datem 1. června 1940 byla vydána částka 60 Sb. zák. a nař. Tato částka obsahuje vládní nařízení č. 177 ze dne 28. března 1940 o ochraně nájemníků. Toto vládní nařízení jest zatím posledním ze serie předpisů, které prodlužovaly nebo pozměňovaly zák. č. 275/1920 Sb. o ochraně nájemníků. Jest celkem dva-

cátým předpisem, jímž zákonodárce omezil smluvní volnost nájemního poměru. Nedošlo k vydání »trvalé normy«, nýbrž ochrana nájemníků bývala upravována terminovanými zákony.

Poslední zákon, který se týkal této právní oblasti, vyšel v roce 1936 s číslem 66 a stanovil, že předpisy, týkající se dvoupokojových bytů pozбудou účinností dne 30. VI. 1937 a předpisy, pro byty »o jedné obytné místnosti a pro místnosti, které nejsou částí bytu a mají povahu malých provozoven« dne 30. VI. 1940 (§ 5. zák. č. 66 z r. 1936). Prakticky to znamenalo, že platnost režimu, který byl i zákonodárcem nazýván »ochrana nájemníků«, měl skončiti tímto dnem. Ochrana nájemníků představovala značný zásah do volnosti smluvního poměru nájemního s hlediska příslušných ustanovení obč. zákoníku.

Vládní nařízení č. 177/1940 Sb. znamená prodloužení dosavadní ochrany nájemníků; § 5 zákona č. 66/1936 Sb., který stanovil termín platnosti zákona o ochraně nájemníků do 30. VI. 1940, byl zrušen. Protože pak platnost vl. nař. č. 177/1940 Sb. je terminována do 31. XII. 1941 (čl. 3 cit. vl. nař.), mají dosavadní předpisy až do této doby platit. *Je tedy prodloužena ochrana nájemníků pro byty »o jedné obytné místnosti a pro místnosti, které nejsou částí bytu a mají povahu malých provozoven« do 31. XII. 1941.*

Přes to, že s hlediska legislativní praxe je vládní nařízení dobře provedeno, byl zůstaven formálnímu právu dosti tvrdý oříšek k řešení.

Zákon o ochraně nájemníků, jehož celé znění po změnách bylo publikováno vyhláškou ministerstva soc. péče čís. 62/1934 Sb., má ve svém § 29 ustanovení o příslušnosti soudní v obvodu hlavního města Prahy a zemského hlavního města Brna.

Tento § je parafrází šu 1 zákona č. 262/1923 Sb. z. a n. o sloučení rozhodování ve věcech nájemních. Již tímto zákonem z roku 1923 bylo přiděleno rozhodování ve věcech nájemních v obvodu hlavního města Prahy okresnímu soudu pro Staré město-Josefov a v obvodu zem. hl. města Brna okresnímu soudu civilnímu pro Brno-město. Toto »sloučení rozhodování ve věcech nájemních«, jak se vyjadřuje zákonodárce, bylo stanoveno zřejmě s ohledem na zajištění jednotnosti judikatury. Rovněž ve shora zmíněném šu 29 zák. o ochraně náj. ve znění vyhlášky č. 62/1934 se stanoví, že soudem příslušným podle šu 1, 4, 12, 21 a 22 tohoto zákona v obvodu hl. města Prahy je okr. soud civ. pro vnitřní Prahu a v obvodu zem. hl. města Brna okr. soud civ. pro Brno-město.

(Obvod hlavního města Prahy byl vymezen zákonem ze dne 6. února 1920 č. 114 Sb., kterým se sousední obce slučují s Prahou; obvod hl. města Brna byl stanoven zákonem z 16. dubna 1919 č. 213 Sb. o sloučení sousedních obcí s Brnem. Obecná místní příslušnost v obvodu hl. města Prahy byla vymezena podle zákona č. 213/1925 Sb. nařízením a dnes je v obvodu hl. města Prahy 5 okresních soudů civilních a to pro vnitřní Prahu, pro Prahu-sever, Prahu-jih, Prahu-západ a Prahu-východ. V obvodu zem. hl. města Brna je obecná místní příslušnost určena vl. nař. č. 53/1930 Sb., které nabylo účinnosti podle vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 129/1930 Sb. dnem 1. října 1930. V našem pojednání budeme v dalším pro přehlednost mluvíti pouze o okresních soudech civilních pro Brno-město a Brno-okolí. Upozorňujeme, že úvahy týkající se okr. soudu civ. pro Brno-město platí mutatis mutandis pro okr. soud civ. pro vnitřní Prahu, vývody, týkající se okr. soudu civ. pro Brno-okolí dopadají na okr. soudy civilní pro Prahu-sever, západ, východ a jih.)

Tedy před okr. soud civilní pro Brno-město příslušelo řízení o oprávněnosti výpovědi nájemního poměru. V tomto řízení pak jest hledati praktický význam ochrany nájemníků. Chtěl-li pronajímatel před 30. VI. 1940 dáti výpověď z chráněného bytu, musel tak podle § 4 zákona o ochraně nájemníků učiniti, pokud šlo o obvod zem. hl. města Brna, u okr. soudu civ. pro Brno-město, i když by věc jinak příslušela před okresní soud civilní pro Brno-okolí. Důvodem této změny

příslušnosti byl zákon o ochraně nájemníků. Tato změna příslušnosti končila také s termínem platnosti cit. zákona.

Mohlo se tedy státi a také k tomu skutečně došlo, že byly dány výpovědi z dříve chráněných bytů s termínem 30. června nebo později. Tyto výpovědi, pokud byly dávány pro dobu, kdy § 29 zák. o ochraně nájemníků neměl již platiti, musely býti dány podle obecné příslušnosti buď u okr. soudu civ. pro Brno-město nebo u okr. soudu civ. pro Brno-okolí. Tuto výpověď nebylo původně možno napadati námitkami ani pro nepříslušnost, byla-li výpověď dána podle obecných předpisů u Brna-okolí, ani materiálně-právně, že nebylo opatřeno svolení soudu podle § 1. zák. o ochraně nájemníků; výpověď nebylo lze napadati proto, že po 30. VI. 1940 ochrana nájemníků měla skončiti. VI. nař. č. 177/40 Sb. prodloužilo nyní ochranu nájemníků a ustanovilo v § 3, odst. 1.: »Nepodal-li nájemník proti výpovědi z nájemního předmětu... (dosud chráněného) dané před účinností tohoto nařízení ke dni 30. VI. 1940 včas námitky, může uplatňovati nedostatek s v o l e n í k výpovědi podle § 1. odst. 1 zák. 44/28 Sb. námitkami podanými do 14 dnů od účinnosti tohoto nařízení.« Tedy i když podle obecných předpisů prošla lhůta k podání námitek, zachovává ji vládní nařízení ještě po 14 dní po počátku své účinnosti. Na věc se hledí tak, jako by k vypršení platnosti zákona o ochraně nájemníků vůbec nedošlo.

Praktická na věci je otázka, u kterého soudu mají býti podány námitky. Výpověď danou podle obecných předpisů u okr. soudu civ. pro Brno-město s datem 30./VI. 1940 a později nebylo lze původně napadati námitkami ani místní příslušnosti ani nedostatku soudního svolení, jak jsme shora dovodili. Dnes by zdánlivě taková výpověď byla napadnutelná z obou důvodů: pro místní nepříslušnost a materiálně-právně.

Namítne-li nájemník jenom místní nepříslušnost a opře-li se o § 29 zákona o ochraně nájemníků, který stanoví příslušnost okresního soudu civilního pro Brno-město, může se přihoditi, že námitce bude vyhověno. Soud by mohl státi na stanovisku, že platnost cit. zákona vůbec neskončila. Navrhne-li však vypovídající postoupení věci příslušnému soudu, t. j. okresnímu soudu civilnímu pro Brno-město, může vypovídáný se svými materiálně-právními námitkami, totiž s námitkou nedostatku svolení býti prekludován. Nepomůže mu ani předpis § 3, odst. 2 cit. vl. nař., který stanoví, že nájemník který podal včas námitky, o nichž nebylo dosud rozhodnuto, může nedostatek svolení uplatňovati u nejbližšího roku. Nemůže totiž tyto materiální námitky, t. j. nedostatek svolení přednésti u »nejbližšího roku,« (argument »podal-li včas námitky« § 3, odst. 2. cit. vl. nař.).

Ovšem není jisté, zda námitce místní nepříslušnosti musí býti vyhověno. Lze zastávati, že okresní soud civilní pro Brno-okolí byl s hlediska obecných předpisů a s hlediska doby podání výpovědi (§ 29. jur. normy) příslušný. Také lze hájiti tuto příslušnost s hlediska práv nabytých podle § 5 obč. zák. Cit. vl. nař. samo pak ani nemluví o místní příslušnosti a o tom, zda lze ji dodatečně namítati. Práví pouze, že nájemník »může uplatniti nedostatek svolení k výpovědi«, tedy námitku materiálně-právní. (§ 3, odst. 1. cit. vl. nař.).

Spojiti formální námitky nepříslušnosti s materiálními námitkami je ne-logické — samozřejmě posuzováno s hlediska čistě teoretického. Dovolávám-li se platnosti § 29 zák. o ochraně nájemníků stran příslušnosti, nemohu teoreticky dobře uváděti materiální námitky před nepříslušným soudem. Věc je komplikována tím, že nelze ji beze všeho přirovnati k napadání příslušnosti v žalobní odpovědi, kde by byly obsaženy zároveň hmotné námitky. Lze totiž zastávati, že příslušnost okr. soudu civilního pro Brno-okolí byla před vydáním vl. nař. odůvodněna. *Vše záleží na intertemporální konstrukci, zda totiž hledíme na případ tak, že zákon o ochraně nájemníků přestal platiti anebo zda platnost jeho pokračuje.*

Prakticky se naskýtají dvě cesty: buď *spojiti* u okresního soudu civilního pro Brno-okolí formální námitku místní nepříslušnosti s námitkou materiálně-právní, nedostatku soudního přivolení; nebo *podrobiti* se příslušnosti okresního soudu civilního pro Brno-okolí.

Přehled nových právních předpisů.

L. S.

Ze Sbírky zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. VI. nař. č. 156 pověřuje Trhové sdružení lesního a dřevařského hospodářství úpravou dovozu, vývozu, přidělu a odbytu výrobků lesního a dřevařského hospodářství. — VI. n. č. 157 upravuje výrobu ovoce, zeleniny a ovocnářských školkařských výpěstků, obchodu s těmito výrobky, jakož i zpracování ovoce a zeleniny. — VI. nař. č. 159 o zajištění řádného provozu zemědělských podniků umožňuje použití cizích zemědělských movitých provozních zařízení, nebo provedení zemědělských prací v podniku jiné osoby. — VI. n. č. 162 mění i doplňuje zákon o přímých daních a upravuje darovací daň. — VI. n. č. 163 nově upravuje některé platové poměry protektorátních a jiných veřejných zaměstnanců (zvyšuje drahotní přídavek). — VI. n. č. 164 umožňuje nařízení omezení při zřizování a rozšiřování podniků. — VI. n. č. 165 mění a doplňuje řád o přípustění k silniční dopravě. — VI. n. č. 167 novelisuje zákon o pojištění u báňských bratrských pokladen. — VI. n. č. 169 nařizuje dodávání povinných výtisků pro knihovnu »Deutsche Bücherei« a pro Říšského protektora. — Vyhl. před. vl. č. 170 upravuje vydávání odběrních listů a hromadných odběrních lístků na cukr. — VI. n. č. 172 zbavilo účinnosti vl. n. č. 14/1939 Sb. II o domovní evidenci obyvatelstva. — VI. n. č. 173 upravuje příkazování pracovních sil k zemědělským pracím. — VI. n. č. 171 rozšiřuje na celé území Protektorátu platnost moravských předpisů o scelování hospodářských pozemků a zavádí povinné scelování. — VI. n. č. 174 novelisuje ustanovení o působnosti orgánů advokátních komor. — VI. n. č. 177 novelisuje ochranu nájemníků. — VI. n. č. 178 o odborné službě lesní upravuje ustanovení odbor. lesních hospodářů a zřizování lesních společenstev. — VI. n. č. 181 vydává předpisy na ochranu života a zdraví zaměstnanců pracujících ve stlačeném vzduchu. — VI. n. č. 182 upravuje vyhledávání a dobývání živců. — VI. n. č. 186 doplňuje a mění zákon o organizaci statistické služby. — VI. n. č. 188 stanoví název české university v Praze »Česká universita Karlova«. — VI. n. č. 189 novelisuje vl. n. č. 121/1939 o zřízení nejvyššího úřadu cenového. — VI. n. 197 změnilo název československého plavebního úřadu na Plavební ředitelství. — VI. n. č. 198 upravuje vydávání plavebně-policejních řádů a jiných předpisů pro vnitrozemní plavbu. — VI. n. č. 199 upravuje přeložení sídla hospodářských podniků z území Protektorátu do jiných částí Velkoněmecké Říše nebo z těchto na území Protektorátu.

Z říšského zákoníka. Nař. z 3./V. zavedlo k zásobování německých vojsk v obsazených územích poukázky říšských úvěrních pokladen. — Nař. z 6./V. o rozsahu platnosti trestního práva mění rozsah použitelnosti německého trestního práva a doplňuje některé předpisy trestního řízení. — Nař. z 11./V. zakazuje zásadně styk s válečnými zajatci. — Výnos z 18./V. spojil opět území Eupen, Malmedy a Moresnet s Německou říší. — VI. nař. z 18./V. doplňuje a mění nař. o vojenském trestním řízení ve válce a při zvláštním zásahu. — Nař. z 21./V. upravilo poměry pozemkových knih v územích při hranicích Protektorátu Čechy a Morava a Slovenska. — III. nař. k zák. o poštovních holubech z 22./V. váže